

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje luseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila. (Novejše vesti.)

Gorica 15. Slovenski deželni poslanci so sklenili včeraj, da se ne udeležijo današnje otvoritvene seje deželnega zbora.

Gradec 14. Deželni zbor je odklonil izročiti naučnemu odseku predlog namškega konservativca Kerna glede uvedbe šestletne šolske dolžnosti.

Budimpešta 14. V zbornici poslancev je finančni minister izjavil o posvetovanju finančnega proračuna, da o zvišanju užitninskega davka ne more biti niti govora. Borzni davek ne sme biti pretirano visok in mora odgovarjati dotičnim zakonom avstrijskim.

Rim 14. »Agencia Stefani« objavlja noto, ki pravi, da je vlada v Kolumbiji angleškemu namestniku, kateremu je poverjeno tudi vodstvo italijanskega poslanstva, poslala noto, v kateri izjavlja, da je izplačala že več del upnikov. Nadalje se je ponudila Kolumbija, da izplača vsem upnikom firme Cerutti tirjatve od 1. januarja 1885. z 20% doklade. Italijanska vlada se je s to ponudbo zadovoljila in je sklenila dati Kolumbiji tri mesece časa, da poravnava dolgove firme Cerutti.

Rim 14. Papež je vsprejel danes dunajskega župana dra. Karla Luegerja in kneza Ferdinanda Radziwila.

London 14. »Times« izražajo svojo zadovoljnost na imenovanju barona Sternburga nemškemu komisarjem za Samoa, in pravijo, da je Nemčija podala s tem nov dokaz, da odkrito želi, naj se kmalu reši samojsko vprašanje. Članek izraža nado, da sedaj ni nikake ovire več, da se reši samojsko vprašanje mirnim potom.

London 14. »Reuterjeva« pisarna javlja iz Washingtona: Navodila, ki jih dobe členi više komisije za Samoa, še niso natančno določena od treh vlasti. O tem predmetu se še vrše posvetovanja.

New York 14. Jutranji listi, katerim še ni znano, da je Anglija pritrdila nemškemu predlogom glede Samoa, še pišejo deloma zelo ostro. »Gelbe Presse« dolži Nemčijo, da je vspodbujala Rose-a s tem, da ga ni odpoklicala, »Tribune« nasvetuje mir in obžaluje, da Nemci na Samoa ne delujejo skupno z Angleži in Amerikani. »Herold« se trudi biti nepristranskim in pravi, da je upati, da se stvar reši mirnim potom, osobito, ako sodeluje Nemčija.

Atene 14. Ministerstvo je sestavljeno definitivno. Ministri bodo popoldne zapriseženi in se nemudoma predstavijo komori.

Berolin 14. V državnem zboru je odgovoril državni tajnik pl. Bülow na interpelacijo glede Samojskega vprašanja. Izjavil je, da mu ni ničesar znano, da bi se bila ladija »Falke« udeležila kakega konflikta. Nemčija zahteva, naj Anglija za prtemu nemškemu naselniku ne stori nič žalega, v kolikor se da opravičiti njegovo postopanje. Anglija je vsprejela nemške predloge, tičeče se komisije, katero je sestaviti za Samoa. Nemčija vsprejme samo tako rešitev tega vprašanja, ki jej ne krši njenih pravic in interesov ter smatra kakor narodno častno stvar, da se ji ne krajšajo prava, ki jej gredo po pogodbi. Po menenju Bülowa bilo bi v največji meri malopridno, ako bi nastala vojna radi te skupine otokov, na kateri živi komaj petsto Evropejcev. (Živahno pritrjevanje.) O interpelaciji se ni več razgovarjalo.

Washington 14. Admiral Kautzu so z poslednjim parnikom, ki je odplul od Aneklanda, poslali navodil, naj se izogiblje nepotrebnih sporov, a naj varuje lastnino in ljudi, dokler ne sklenejo tri vlasti, kaj je početi z ozirom na položanje.

Kje je vzrok?

Mnogokrat ugibamo in pišemo o vzrokih temu, da se v Trstu tako grozno množe samomori?! Res, prava samomorilska manija je to. Tudi mi se mnogokrat pogovarjamo med seboj o tem žalostnem pojavu naših žalostnih socialnih in нравstvenih razmer. Mi govorimo navadno, da vir vsemu zlu je v javni vzgoji. Kdo bi mogel oporekati temu. Vera? — To stališče je premagano že davno. Rodbinsko življenje? Ti ljubi Bog, česar vsega ne vidi mladina v življenju premnogih naših mestnih rodbin. Mnogo vidi, premnogo, a nič dobrega. Kje naj dobiva taka mladina svojo moralno oporo? Kje navodila, da bi ubirala pravo pot v življenju? Čim je otrok došel iz šole, je mnogim starišem le ta skrb, kako bi se ga iznebili, da bi jim ne bil nadležen. Veseli so, ako ne treba skrbeti zanj, ako si »pridobiva« sam. — A kako? s tem vprašanjem si ne belijo glav taki stariši. Brezbrižnosti od strani starišev, in slabim vzgledom v vsem javnem življenju se pa pridružuje še drugo zlo, ki je stokrat hujše — ljudje čitajo ono novinstvo, ki tira nesramno in lukrativno spekulacijo z slabimi nagoni ljudstva. Takemu novinstvu, ki v svoji brezčutnosti gazi v blato vse ozire javne morale, — ni sveta nobena stvar, ker presoja vse stvari le se stališča spekulacije in piše v laskavih barvah tudi najpodleje stvari, samo da draži itak že razdražene živce in da laska slabim nagonom. Tako ruši vse jezove нравstvenosti, čednosti in javno sramožljivosti — takemu novinstvu je poverjena javna vzgoja v Trstu! Pa da se približamo zopet k stvari, pogledjmo le, kako se v tem novinstvu opisujejo samomori in zločini. To se piše s tako vnemo o samomorilecu, o zločinecu in o zločinu, da mora priprostemu človeku, ki ni utrjen moralno, kar sugerirati menenje, da se je dotičnik proslavil pred svetom se svojim činom in ga uprav vabi: pojdi in stori tudi ti tako! In sosebno tisti samomori radi »nesrečne ljubezni«, kako se opisujejo ti! Tako, da je mladenka, ki ima premalo utrjenih нравstvenih načel, a preveč razgretih živcev, res uverjena, da je ni slajše smrti nego je ona, ako položiš na-se roko radi — nesrečne ljubezni!

Taka javna vzgoja demoralizuje ljudstvo notri do korenike in je razorožuje popolnoma nasproti slabim instinktom, kakor jih nosi v sebi sleherni človek. Največi junak je oni, ki ume premagovati samega sebe in svoje nagone in le tam, kjer je takih junakov, je tudi javne morale. Ali pa morejo taki junaki rasti tam, kjer javna vzgoja daje le slabih izglede, zavajaje ljudi, brezvestno in iz umazane spekulacije, k slabemu, in ki dela iz ljudi sužnje slabih nagonov?! Se-li morejo vzgajati taki junaki tam, kjer se slabi čini slikajo v luči čednosti in slave, kjer se ljudstvu sistematično sugerira menenje, da je dobro, kar je slabo, kjer se z opisovanjem v slikovitih barvah vzbujajo simpatije do zločincev in samomorilcev, mesto da bi se zločin in samomor kazala za to, ker sta — zločin proti človeškemu zakonu in božji zapovedi. Tudi mi nočemo, da bi

svet preklinjal samomorileca. Imejmo usmiljenje tudi žnjim in ne blatimo njegovega spomina, ali ono, nad katerim bi javna vzgoja morala vzbujati gnus, je čin sam, je samomor.

In te svoje dolžnosti ne vrši javna vzgoja v Trstu, v kolikor je ista v rokah javnih glasil. Še več: ona dela pozitivno v nasprotnem zmislu. Ona še glorifikuje, kar bi morala dušiti. To je jeden glavnih vzrokov uprav groznemu naraščanju samomorov v Trstu. In da je to res jeden glavnih vzrokov, priča dejstvo, da so naš samomorilec večinoma mladi ljudje. Mlade devotke v evetju svojih let polagajo roko same nase in si končujejo življenje. O takih mladih bitjih ni možno reči, da sta jih morda neozdravljiva bolezen, ali beda in strah pred nadlogami gnali v obup in v smrt. V dobi, ko vidi človek le lepo stran življenja, ko klijejo in evetejo v njem vse kali veselja do življenja, ko še ne pozna resnosti življenja in trdega boja za obstanek — v taki dobi obup!! Ne, ne! Tu je vzrok le kriva smer vzgoje, narekovana od umazane spekulacije, ki upropašča sočloveka, ki tira zlasti mladi rod na slaba pota in mu jemlje sleherni moralno oporo, da brez vesla jadra v valovju življenja in se pogublja.

Toda resnica je to, da ima poleg javne tudi šolska vzgoja nekoliko krivde na podivjanju čutstev. Ni mesta tu, da bi kritikovali ves učni sistem v naših šolah, ki popolnoma pušča iz vida ono, za kar bi se moralo skrbeti vsporedno in z isto ljubeznijo kakor za vednostno izobrazbo: vzgojo srea. Le en slučaj iz naših šol hočemo navesti tu, o katerem so nam sporočili te dni. Neki slovenski oče pošilja svojega sina v neko šolo v Trstu. Ne treba praviti, da ta šola ni slovenska. In v tej šoli se dogaja, da celo učitelj veronauka pita svoje slovenske učence z ščavi. »Ti ščavo povej mi to in to!« »tvoj oče je ščavo!« Tako in slično obgovarja svoje učence. V teh razmerah, ko itak že vibrajo narodne strasti, ko so pojavi narodnega sovražstva zadobili najodurnejše oblike, v takih razmerah daje celo učitelj veronauka takih izglede narodne netolerance! Ni dosti, da laški otroci še doma in na ulici čujejo zasramovanja, pa se še v šoli vceplja v mlada srea seme sovražstva in nestrpnosti. Kje ostaja tu šola se svojo nalogo za vzgajanje srea?!

Javna vzgoja zastruplja čutstvovanje — in šola, mesto da bi paralizovala take vplive, pa še popolnkuje, česar ni storila zastrupljajoča javna vzgoja.

V slabi javni in v zgrešeni šolski vzgoji je vir našemu tržaškemu zlu.

Politični pregled.

TRST, 15. aprila 1899.

K položaju. Iz Prage javljajo v »Neue Freie Presse« dne 13. t. m.: Med današnjo sejo deželnega zbora so se sešli ob 1/2. uri členi parlamentarne komisije veleposestva, grof Karol Buquoy, grof Pallfy in princ Friderik Sewarzenberg, ter člena parlamentarne komisije mladočeskega kluba dr. Engel in dr. Pacak v posvetovanje z finančnim ministrom drom Kaizlom. Mej poslanci se je kmalu razširila govorica, da je finančni minister dr. Kaizl podal voditeljem obeh čeških strank pojasnil o namenih vlade glede rešenja najbolj perečih vprašanj,

osebno pa glede rešenja jezikovnega vprašanja potom § 14. Tej govorici pa se je hitro oporekalo od strani udeležencev na konferenci.

Prečitavši to vest, se nismo mogli vzdržati malicioznega nasmeha.

Mnogo dvotipov se dela na račun voditeljev nemških opozicijskih strank, prav zato, ker lovijo slepe miši z javnostjo, snujé programe, ki naj bi bili sieer v direktivo nemški javnosti, ki pa prav zato ne smejo v javnost. V tem postopanju nemških strank je res toliko nezmislivosti, da se svet po pravici roga tem modrim nemškim glavam. Toda maliciozni nasmeji je kmalo zginit z naših ustnic, ko smo se spomnili, da istotako lovi vlada slepe miši z nami, na latere se opira.

Tudi vlada ima bajne zvoje naklepe, osnove in načrte, katere hoče menda izvršiti. S kom? Z čegovo pomočjo? Če bi vedeli, da je še kaj logike na svetu, rekli bi, da s pomočjo skupin v večini. In če je kaj logike na svetu, rekli bi nadalje, da bi morali biti vodje te večine prvi, ki bi bili obveščeni o namenih vlade. Dejstva pa nam pravijo, da tudi taktika vlade ne hodi po onih potih, na katere kaže logika. Kdo ve, kaj prav za prav namerja vlada Thunova? Kolikor smo obveščeni mi, pušča vlada vso večino istotako v temi glede svojih namenov, kakor puščajo nemški voditelji svojo in splošno javnost. O da, ako bi bila tajnost jamstvo uspeha, potem bi bila že davno in v tem tiči komičnost vse situacije — opozicija premagala vlado in vlada opozicijo. Nemei nočejo povedati, kaj hočejo, vlada noče povedati, kaj hoče — in mej tem se dobro počuti ves dosedanji zistem. Škoda pa je na naši strani. Nemei so v nezprosni opoziciji proti vladi. Italijani so v zvezi z istimi Nemei, so torej prav za prav tudi v opoziciji, a na Primorskem čutimo notri do kosti, kakor da smo mi v opoziciji, Italijani pa steber vlade. Mar meni vlada prav zares, da smo mi res taki politični otroci, da se čutimo presrečne in da nimamo ničesar več želeči, da le smemo reči, da smo v večini in da jo smemo podpirati. Grof Thun je tu v mali zmoti in naši poslanci se ne bodo mogli izogniti dolžnosti, da mu pojasnijo to zmotu.

Proti gibanju »Proč od Rima«. Pastirsko pismo, ki je je izdal knez nadškof in kardinal dunajski, dr. Anton Gruseha, proti frivolno izzvanemu gibanju »Proč od Rima«, je veleznamenit pojav. Pastirsko pismo pravi: da noče tožiti radi tega boja proti katoliški cerkvi, ker takih bojev je bilo vedno in jih bo; da to ni beseda strahu, kajti Izveličar je rekel: Zaupajte, jaz sem premagal svet; pa to tudi beseda skrbi radi vernikov, kajti cerkev ni zgubila ničesar, ako so se ločili od nje itak že mrtvi udje. Temu pastirskemu listu da je marveč namen, da bi vspodbujal.

Zanimiv je oni odstavek, ki govori o očitanju, da katoliška cerkev ni narodna. To je res in je krivo, kakor se že umeva stvar. Rimska cerkev ni narodna, kajti ustanovljena je za vsa ljudstva in za vse narode. V drugačnem zmislu pa se more reči: rimsko-katoliška cerkev je narodna, ker objemlje vsako narodnost z vso ljubeznijo svojo in ker je vse narode sveta povzdignila iz temne poganstva in barbarstva do civilizacije, kakor dokazuje svetovna zgodovina. Kajti civilizacija vseh modernih narodov je zapričela rimsko-katoliška cerkev in jo negovala in nadaljevala eden in pol stoletja, predno so se prikazala sedanja od cerkve ločena veroizpovedanja. Vse umetnosti in znanosti, vsa kultura in civilizacija krščanskega sveta prihaja od katoliške cerkve kakor nje učiteljice in matere.

Potem se obrača pastirski list proti očitanju, da katoliška cerkev prinaša nazadovanje, kajti katoliški narodi so jeli nazadovati še le potem, ko so se obrnili sovražno od cerkve. Klie »Proč od Rima« je naperjen v prvi vrsti proti papežu. A papež bode do konca sveta. Zaključuje pozivlja pastirski list vernike, naj ostanejo trdni v veri, naj ostanejo zvesti papežu, ki v sivi starosti tako modro vodi svojo cerkev.

»Vaterland« javlja, da se je te dni zbralo na Dunaju več politikov in zastopnikov organizacij, ki so se ustanovili kakor odbor za katoliško akcijo.

Avstro-Ogerska v Kitaju. »Pester Lloyd« je dobil z Dunaja vest, da se je v sklepih odločilnih krogov na Dunaju izvršila temeljita sprememba z ozirom na dogodke na skrajnem Vztoku

Ko se je nedavno temu razširila vest, da tudi naša država noče zaostati, kjer se vse drenja, da bi dobili svoj delež, ako pride do velike delitve velikega cesarstva kitajskega, so s kompetentne strani kar hiteli oporekati tej vesti. Sedaj pa javlja gori rečeni list, da na Dunaju prav pridno študirajo zemljevid Kitaja in da si pridobiva vedno več tal misel, da bi si tudi Avstro-Ogerska pridobila jedno pristanišče kitajskih. Do jeseni da sieer ni pričakovati nikakega definitivnega sklepa in za sedaj da se le proučuje in pripravlja.

Domače vesti.

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	3842 gld. 07 nč.
Čilan Katarina, Trst	1 " — "
Golja Ivan c. kr. fin. svetnik	50 " — "

Skupaj 3893 gld. 07 nč.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo šte. 3).

Imenovanje v finančni službi. Finančni minister je imenoval finančnega tajnika Alberta Resena finančnim svetnikom, finančnega tajnika Maksimilijana Jablonskega pa višim finančnim nadzornikom za obsežje finančnega ravnateljstva v Trstu.

Slednjič je imenovan finančni tajnik Josip Tomažič finančnim svetnikom za obsežje finančnega ravnateljstva tržaškega. To imenovanje beležimo s posebnim zadovoljstvom, kajti tu je resnična zasluga dobila svoje priznanje.

Imenovanje. Naš rojak, dvorni svetnik na najvišem sodišču na Dunaju, Filip Abram, je imenovan senatnim predsednikom na istem sodišču. Čestitamo iz vsega srca!

Cvetje z »laškega« shoda v Koštaboni. S Pomjansčine nam pišejo: Človek bi ne veroval, in vendar je resnično, da so v Koštaboni, prek in prek slovenski vasi, zborovali »Laški« isti dan, kakor smo mi. Na hiši, kjer je bil njihov shod, videl si raznovrstnih zastav, samo cesarske ne — saj vemo zakaj! V krčmi je dobil vsaki pol litra vina, a oni, ki je bil bolj »ferbae«, ga je izpil tudi več. Da se ni baš posebno dobra godila gospodoma doktorjema iz Kopra, razvidimo iz tega, ker sta morala zopet obljubljeni vse možno, samo da sta brzdata nemirne elemente. Neki mož jim je dajal nekako »pod nos«, vprašujé gospódo, koliko so storili od zadnjih obljub? In gospoda doktorja sta bila v zadregi. Trebalo je zopet obljubljeni. Gospoda doktorja sta rekla, da imajo sedaj v Kopru štiri tisoč goldinarjev na razpolago za občino Pomjan in da začno kmalu delati razne potrebne reči. Ti moj Bog, ako bi Vi gospóda res imeli ta denar za našo občino, bili bi že začeli žnjim vsaj ljudstvo »farbati«, bili bi začeli vsaj na videz in vsaj eno izmed kričečih potreb, samo da bi se ljudje nekoliko potolažili. Toda tega niste storili, ker Vam manjka v prvo prave voije, in tudi vseh štirih tisoč. — Dalje so na shodu obljubili popraviti ono zloglasno cesto iz Šmarij v Koper, po kateri hodi vsaki dan na stotine ljudstva iz Šmarij, Kerkaveev, Koštabone, Puč, Nove vasi, torej iz vasi skoro vse občine, razven Pomjancev in Gažoncev. Na tej glasoviti cesti se nahaja kamenje po kvintal težko, da po njem dan na dan, po dnevi in po noči, kreva ubogo ljudstvo in kolne občinsko upravo, da poleg vseh lepih občinskih naklad ni novea za to cesto.

Poslušajte nadalje, Vi Šmarijci! Toliko let zbirate že denar za novo cerkev; škoda, da ste zbirali, gospoda sta obljubila, da Vam jo sezidata ona dva, ali vsaj pomoreta zidati. Vidite, kako lepo se kaže za Vas! Lepa cerkev, lepa cesta v Koper, kaj ne, to je kaj posebnega. Šment, da bi ne držali s takimi dobrotniki! Le Vaših glasov še potrebujejo, potem že začno; tako skrbijo res za Vas, da Vas bo kmalu samih njih skrbí — konec.

Kaj pa pravijo Gažonei? Gospod Bartolich jim je obljubil, da pridejo njih potrebe prve na vrsto, v Koštaboni pa o Gažoneih niti govorili niso! Ti nehvaležni svet! Da bi se bili vsaj sporazumeli z gosp. Bartolichem, da bodo »farbali« vsi z eno »farbo«! Tako pa so »farbali« vsak po svoje! To je vendar res več nego smola! — Tudi

oni preklicani most tam doli nekje pod Koštabono bi moral — po obljubah o zadnjih volitvah — že davno stati; pa sam se neče zidati, onih štirih tisoč pa do sedaj še ni bilo. Oj, oj, kaj bo to?

Drugih večih nesreč ni bilo na laškem shodu.

Kaj pa to? Ali ste čuli? Gospoda doktorja iz Kopra sta govorila zbranim prodancem: »Saj smo Slovenci!« Oho, kaj bo pa zdaj? »Slovenci«?! Menda sta se gospoda res sramovala imeti okolu sebe take »Lahe«, kakoršnjih sta zlobnala skupaj tisti dan iz slovenskih vasi ne samo Pomjanske občine, ampak tudi od onkraj Rokava; trebalo jih je prekrstiti v Slovence, saj Lah i vendar ne zametujejo sami sebe. Pomjanci, ali še ne izprevidite?

Ako so bili na Vašem shodu, gospóda, kakor ste sami rekli, Slovenci, zakaj pa hodite semkaj z laškim shodom? Ali niste s tem naravnost pokazali, da hodite delat le nemire med naše ljudi? Iščite o belem dnevu z lučjo v roki, ne iztaknete Italijanov, ker jih ni; zatoj morate segati po Slovenceh, seveda Vam prodanih, ki sedaj še ne vidijo; pa že izpregledajo in potem si lahko prihranite one troške za shode tu pri nas. Veste, kaj pravi istrski pregovor: »Činit, pa ne preveč činit.«

Drzna agitacija. Povedali smo že, kako drzni agitatorji tekajo po okolici in love podpise na nekov protest proti osnutju okrajnega glavarstva. Povedali smo tudi, kakih lažij in zvičaj se poslužujejo, da love tudi take okoličane, ki bi gotovo ne podpisali, ako bi jim povedali resnico. Sedaj nam poročajo z Opčin, da tudi tamošnji capovila lovi podpise za rečeni protest in da postopa o tem zvičajno in telojalno. Mož ima tudi tabakarno in gostilno in porablja to priliko, da nagovarja ljudi, naj podpišejo, da pa tudi on, kakor drugi slični agitatorji, noče povedati ljudem, zakaj gre. Pravi le: »Le podpišite, ni nič posebnega, je nekaj za naše mesto«. A skrajno grdo je, da lovi in pušča podpisovati tudi 17- in 18-letne fantiče.

Mi opozarjamo tudi slavne oblasti na to najnovejšo agitacijo po naši okolici. Kajti menimo, da tudi njim ne bi smelo biti vsejedno, da se razburja ljudstvo s takimi lažmi — n. pr., da se jih hoče odtrgati od mesta in da pridejo »pod Kras« —, se zlorablja nevednost in zaupljivost ljudstva in se je demoralizuje na takov način!! Naša stranka hoče vestno storiti svojo dolžnost tudi o tej priliki. Svariti hočemo na mestu, a politično društvo priredi drugo nedeljo javen shod za zgornjo okolico, kjer govorniki temeljito pojasnijo vse vprašanje in razkujejo drzne laške spletke. Jedno pa svetujemo že danes okoličanom, kako naj odgovore, ako pridejo k njim laški agitatorji. Rečejo naj: Če bi bilo res, da imajo laška gospoda kakor trde, le škodo z okolico, potem se ne bi tako bali vsake spremembe in ne bi lovili podpisov na toli nelep način! Če bi magistrat ne zlorabljal svoje moči nad okoličani, potem ne bi gospoda napenjali vseh sil proti osnutju okrajnega glavarstva! Pred vsem pa povejte laškim agitatorjem, da je grda in nesramna laž to, ako pravijo, da vas z okrajnim glavarstvom hočemo ločiti od mesta in da je marveč nasprotno res: da nikdo ne misli na to, da bi se okoličani ločili od občine, da se nadejamo, da ravno v okrajnem glavarstvu dobimo sredstvo za krepkejo obrambo pravice okoličanov kakor členov mestne občine tržaške!!

Oblakov nagrobni spomenik. »Sl. Narod« piše: Gospod dvorni svetnik prof. dr. V. Jagič je svojemu bivšemu učencu, pokojnemu profesorju, dr. V. Oblaku, naročil pri kamenoseku Feliksu Tomanu v Ljubljani lep nagrobni spomenik. Na visoki piramidi iz češkega sienita je izdolben zlat križ in vdolben medaljon iz kararskega marmorja z doprso podobo Oblakovo. Medaljon je v modernem slogu izdelal kipar Berneker na Dunaju. Na podstavku je napis:

Dr. VATROSLAV OBLAK

r. 15/V. 1864. in u. 15/IV. 1896

v CELJU.

Dostoinu bystú otvřstí křnigy.

(v cirilici.)

Svojemu prijatelju

postavili slovanski filologi v spomin.

Staroslovenski verz v legendi je vzet iz Apokalipse, o kateri je rajni Oblak spisal svojo disertacijo. Lepi spomenik je gospod Toman véeraj poslal v

Celje, kjer se slovesno blagoslovi in odkrije 15. aprila.

Neverjetno — ali vendar resnično. Zaderski »Narodni list« piše: »Poslanec dr. A. vitez Pajer je imenovan deželni glavarij v Gorici. Dr. Pajer pripada Slovincem. Vlada se torej ni preplašila napovedane jej italijanske opozicije.

In tako piše hrvatski list o slovenskih stvarih! In o stvareh, ki so predmetom splošnega zanimanja v notranjem političnem življenju avstrijskem. To je pač kričeč dokaz, kako malo se brigamo jeden za drugega celó mi Hrvatje in Slovenci, ki smo vendar navezani eden na drugega po ukupnosti krvi, kulturnih, narodnih in gospodarskih interesov! Pa se čudimo, da nas ne upoštevajo drugi!

Kričeč slučaj. Neki Ivan Kraševce je kupil v marcu leta 1898 na Hrvatskem 24 volov, katere je hotel prodati v Trstu. V Karloven si je dal napraviti vse potrebne uradne certifikate. Ko pa so prišli voli v Trst — na sv. Soboto — so zaplenili živino po nalogu živinozdravnika, ker je namestništvo z razglasom od 10. februarja 1898 prepovedalo uvažanje živine iz Hrvatske. One voli so prodali na javni dražbi na račun c. k. erarja za svoto 2008 gld. Vrh vsega je bil Kraševce poklican pred sodišče na odgovor radi prestopka. Bil pa je rešen obtožbe. Državno pravdnštvo je uročilo pritožbo ničnosti na najvišje sodišče in to je odredilo, naj se uvedejo nova poizvedovanja. Včeraj se je vršila nova razprava na tukajšnjem deželnem sodišču, in Kraševce je bil **obsojen na 100 gld. globe in na izgubo ostale skupine za voli v znesku 1908 gld. c. k. erarju na korist.**

To je ta gol, suh dogodek, ki pa je kričeč za slovensko javnost sploh po tem, kakor se je branil Kraševce. Dotični razglas namestništva je bil priobčen v »Osservatore triestino«, a Kraševce je trdil ne le, da ni videl nikdar onega razglaša, marveč da mu niti znano ni, da sploh izhaja ta list!!

In vlada v tej deželi, ki je po veliki večini slovanska, priobčuje sploh vse razglase svoje v tem listu, o katerega ekzistenci niti ne sluti 99% od te slovanske večine. Iz slučaja Kraševcevega pa je jasno, kake posledice lahko nastanejo za ubogo ljudstvo, ker se uradni razglasi priobčujejo v listu, katerega nikdo ne čita, izvzemši one uradne osebe, ki — morajo! Da, da, med mnogimi nezmišelnostmi imamo tudi to, da uradni list za slovansko večino izhaja samo na italijanskem jeziku! Kaj nam hasne, ako je tudi včasih kakov razglas priobčen v krvavo slabem slovenskem prevodu, ko je pa priobčen v listu, ki je nepoznan med ljudstvom prav zato, ker je uređovan le v italijanskem jeziku. Kaj de to, da je ljudstvu na škodo, da je le ohranjeno staro vladno kopito.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi prvo nedeljo meseca maja izlet k sv. Ivanu. Tu se bo vršila na vrtu »Narodnega doma« veselica s krasnim, povsem novim in velezanimivim programom. Dotlej hočemo za vsako nedeljo napisati kako notico o namerjanem izletu tem in o veselici. Častite družabnice pa posebno prosimo, da pač ne prezró nobenega spisa ter da kolikor mogoče agitirajo v svojih krogih. Sploh prosimo vse častito občinstvo, da se zavzame za stvar; saj je namen vzvišen, plemenit! Ali nam more biti katero društvo bolj pri sreči, nego družba sv. Cirila in Metoda?! Ni treba, da se le pedantno vprašujemo: kaj pa bo? Za družbo sv. Cirila in Metoda je! In to je dovolj! Samo to ime mora imeti toliko moči, da privablja vse zavedne Slovence.

Jutri v Škedenj! Vrlo pevsko društvo »Vesela« priredi jutri svojo veselico z jako zanimivim programom. Možki zbor tega društva je že slavnoznan v naši okolici, a jutri bodo sodelovali tudi tamburaši, mešani zbor in vrli gledališki diletantje. Veselica se prične ob 4. uri popoldne in se bo vršila v novi krasni dvorani gosp. Marije Sancin po domače Čemot. Plesalo se bo seveda tudi, kaj pak! V Škedenj! to bodi jutri parola našim mestnim izletnikom.

Pevsko bralno društvo »Dom« na Repentabru priredi v nedeljo dne 7. maja, (in ne dne 28. maja, kakor je bilo že objavljeno) svojo prvo veselico s petjem, godbo in igro, na odičenem dvorišču gospoda Štefana Ozbič-a na Repentabru. Ker pa bode dotično prostorno dvorišče skoro vse pokrito, ne bode nič motilo ev. neugodno vreme. Pro-

simo torej, da vzamejo to naznanje druga bratska in okoličanska društva.

To novo društvo nastopi prvičkrat na odru pod vodstvom g. pevovodje Ivana Bole-ta. Godba bo iz Sv. Križa (primorskega) pod vodstvom gosp. Fr. Maicena.

Vspored objavimo svoječasno **Odbor.**

V Rievanjih se obhaja na praznik varstva sv. Jožefa, 3. nedeljo po Velikinoči, običajni romarski shod. Vspored službe božje je sledeči:

V soboto, dne 22. aprila ob 7. uri zvečer slovesne večernice z blagoslovom.

V nedeljo dne 23. aprila, ob 6. uri zjutraj cerkveni govor, na to peta sv. maša; ob 8. uri in pol tiha sv. maša; ob 10. slavnostni cerkveni govor, potem velika sv. maša; popoldne ob 3. uri slovesne večernice z blagoslovom.

Izpovedovati se prične v soboto ob 2. uri popoldne.

Letos in sicer dne 5., 6. in 7. maja se bode obhajala slovesna tridnevniča v spomin stopetdesetletnice, kar se je začela tukajšnja božja pot k sv. Jožefu. Natančen vspeled cerkvenih svečanosti se objavi v kratkem po časopisih in posebnih naznanilih. Cerkevno predstojništvo.

Povodom otvoritve deželnega zbora istrskega v Kopru dne 15. aprila t. l. ima poštni in brzojavni urad v Kopru in Poreču od 15. aprila do konca zasedanja polno dnevno in nočno službo.

Ameriška vojna ladija na Reki. Dne 1. t. m. je priplula na Reko ameriška vojna ladija »Nasty Fog«. Na ladiji je 130 mož posadke. Tuja vojna ladija, ki je v ameriški pomorski vojni igrala veliko ulogo, vzbuja veliko pozornost med Rečani radi njene posebne zgradbe in opreme. Na krovu je tudi godba, sestojeca iz dvajset — zamorecev. Gornji del krova te ladije je ves iz kristala. Na istem se nahajajo štirje »hopsking«-topovi in dva metalea torpedov.

Zanimivosti za premislek. Čitatelji »Edinosti« se še spominjajo, da je bil znani gostilničar »pri petelinu«, gospod Vodopivec, povodom lanskih izgrediv v mesecu septembru zaprt in pozneje tudi obsojen na 6-mesečno ječo. Spominjajo se še dalje, da je vrhovno sodišče uničilo to sodbo in zaukazalo novo razpravo, ker se ni bilo možno prepričati iz zapisnikov, da-li je bilo sploh dokazano kako kaznjivo dejanje, tem manje pa javno nasilstvo.

Včeraj dne 14. t. m. se je torej vršila nova razprava in g. Vodopivec je bil **popolnoma rešen vsake krivde.**

Sedaj pa nekoliko zanimivosti.

G. Vodopivec je navajal v svoji obrambi, da je dotičnega večera v mesecu septembru postopil pogledat za sinom in ga klicat domov, da ne bi zašel mej demonstrante. Iz vrta »ginnastie« mu je priletel preko zida — kamen, a on je pobral kamen in ga zagnal, seveda srdito, od sebe v zid. Daleč na okrog ni bilo človeka ki bi bil radi tega v nevarnosti in niti eden dotičnih redarjev ni potrdil kakega zlobnega namena.

Dalje! Še tisti dan, ko je bil Vodopivec obsojen, je prišel sluga od preslavnega magistr. in zahteval, da se gostilna Vodopivčeva zatvori in takoj! G. Vodopivec se mu ni udal. Prav je imel. — Sedaj mu vsaj ne treba na novo otvarjati gostilne.

Dalje! Svetiljko nad gostilno Vodopivčovo so pobili hudobneži že dostikrat. To zimo pa se je posrečilo marljivim redarjem, da so zalotili krivce ravno na delu, ali bolje rečeno: na laškem — begu. Bili so obsojeni; a ta teden so bili zopet oproščeni, ker se ni moglo dokazati, kdo je vrgel isti kamen, ki je ubil svetiljko.

Slednjič še to: Povodom pritožbe Vodopivčeve radi zopetnega pobitja svetiljke so mu odgovorili na redarski postaji, da mu ne bi pobijal nihče, ako bi bili napisi nad vratni — laški!

Vse to in še več drugega se je pripetilo **jednemu** Slovencu tekom jednega poluleta. Lahko si mislimo, da tudi drugim ne evetó ravno evetičice ob teh razmerah v Trstu.

»Piccolo« — molči! Tako so ti ljudje. Ko so gostilničarja Vodopivca potegnili v zapor radi znanih dogodkov povodom smrti pokojne cesarice, in potem vse tri tedne, ko je rečeni sedel v preiskovalnem zaporu, so prinašali po cele kolone o njem, kjer so trgali njegovo ime in čast njegove rodbine; in ko je bil Vodopivec obsojen v prvi instanci, to so trimfurali in so dvignili roko, da z

jednim udarcem porušijo njegovo ekzistenco. O večerajšni razpravi pa, ko je bil Vodopivec popolnoma rešen vsake krivde, molče kakor grob. Čast krasti, to znajo ti novivarski rokovnjači; da bi pa potem, ko se je pokazalo, da so dolžili nedolžnega, zopet popravili, kar so zagrešili, da bi gledali, da bi povrnilo ukradeno čast, tako daleč ne sega novinarska vest njihova!!

Sedaj molče in niso toliko lojalni, da bi vsaj konstatovali suhi fakt, da se je vršila druga razprava. S takimi ljudmi se nam je boriti tu!

Brigantstvo. S Pomjansčine smo dobili daljši zanimiv dopis, ki nam pripoveduje, kako so Italijani po vsej Pomjansčini zbirali »prodano« meso za shod v Koštaboni, kako so divjali po shodu in knko so na potu proti Krkavcem čakali in s kamenjem ranili nekega starega moža, ki se je sam — toda še o dnevu — vračal z shoda v Koštaboni.

To je že res uprav abruško brigantstvo, ki iz zasede preži na svojo žrtev, na slabotnega starčka, o katerem ve, da se ne more braniti. Taki so sadovi one kulture, katero laška gospoda zanašajo med naše ljudstvo! Večna sramota jim!

Iz-pred deželnega sodišča. 32-letni Goltan Petronin iz Pirana je brez vsacega povoda napal na ulici nekega Andreja Parenzana in njegovo ženo. Hkratu je Petronin vdaril Parenzana s pestjo v obraz, a ker se je žena potegnila za moža, je žugal le-tej, da jo vrže v morje. Pa tudi potem, ko je bil že odveden v zapore, se Petronin že ni mogel pomiriti. Razsajal je in je razbil jedno okno. Včeraj pa je bil tožen radi javnega nasilstva, radi lahkega telesnega poškodovanja in radi zlobnega poškodovanja tujega blaga. Dobil je 10 mesecev ječe.

Brzojavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Koper 15. Deželni zbor istrski se je otvoril danes opoldne po deželnem glavarju dru. Capitelliu. Deželni glavar je predstavil vladnega zastopnika, okrajnega glavarja Fabianija; poslednji je pozdravil deželni zbor v obeh deželnih jezikih ter je prečital cesarsko poslanico deželnemu zboru, najprej v italijanskem in potem v hrvatskem jeziku. Po dovršeni volitvi se je spominjal deželni glavar smrti Njenega Veličanstva cesarice, na kar se je seja zaključila v znamenje žalosti. Prihodnja seja bovtorek.

Gorica 15. V današnje otvoritveno sejo deželnega zbora so došli vsi italijanski poslanci in knezonadškof dr. Missija. Vladni zastopnik je v imenu namestnika predstavil deželnega glavarja dr. viteza Pajerja. Poslednji se je zahvalil na imenovanju in je obžaloval odsotnost slovenskih poslancev. Zagotovil je, da si hoče prizadevati, da se doseže kako sporazumljenje s slovenskimi poslanci. Po dovršenju dnevnega reda se je seja zaključila trikratnim klicem Nj. Veličanstvu.

Dunaj 15. Glasom poročila v »Neue Freie Presse« je došel odgovor angležke vlade na prigovore avstrijske vlade radi retorzijske carine na sladkor, ki ne uživa premije. Odgovor da pravi, da bi se takoj odstopilo od rečene carine, ako avstrijska vlada dokaže, da sladkor, ki se uvaža v Indijo, ne uživa izvozne premije. O tej stvari bode jutri v finančnem ministerstvu informativno posvetovanje z industrijalei sladkorja.

Dunaj 15. Sodi se, da potovanje finančnega ministra dra. Kaizla v Prago je imelo ta namen, da potolaži Čeha, ki so ozlovoljeni, ker se je seja eksekutivnega odbora desnice odložila.

Dunaj 15. »N. Fr. Presse« potrja, da vlada ne misli sklicati državnega zbora do pozne jeseni ter da hoče med tem s pomočjo § 14. dovršiti pogodbo z Ogersko in izdati jezikovni zakon. Potem, ko bosti rešeni ti dve vprašanji, se nadeja vlada, da bo lažje premagovala nasprotstvo v parlamentu. In če bi se poslednji vendar ne hotel lotiti normalnega delovanja, bi vlada mogla vldati dalje tudi brez parlamenta.

Poštna in brzojavna vpraviteljica

zmožna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika išče službo. ➡ **Ponudbe na upravništvo.** ➡

Tvrška M. AITE

Via Nuova, ogel ulice S. Lazzaro št. 8.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu in svojim odjemalcem, da sem preskrbel svojo prodajalnico z mnogobrojnem povsem novim blagom po brezkonkurenčnih cenah:

Raznovrstni perkal, moderno risanje, barve	garantirane	po 15 nvč.
Finl perkal za srajce		24 "
Oxford, barve garantirane		19 "
Francozki sateni		28 "
Piquet, barvan in bel za obleke		16 "
Perkalin za podloge v vseh barvah		20 "
Blago močno za podloge v vseh barvah		15 "
Blago za ženske obleke dvojna širina od 23 nvč. naprej		90 "
" " " " " " " "		50 "
Alpagas črni za ženske obleke velik izbor		13 "
Kotenina		21 "
" " " " " " " "		15 "
Navidežno platno		22 "
Platno čisto laneno		45 "
" " " " " " " "		16 "
Mušolin bel prve vrste		18 "
Chiffon za srajce		90 "
Srajce za gospode, velik izbor belih in barvane		50 "
Srajce za gospe		60 "
Moderol, zadnji kraj		

Velik izbor

trakov, čipk, bordur, vezanj, svil in različnih garnitur ter vseh drobnarij za šivilje in modistinje. — Vsprejemajo se naročbe možkih oblek po meri in najnižjih cenah.

Velik izbor blaga za narodne zastave in narodnih trakov po najnižjih cenah.

Stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo in vrtom, pri S. Andreju, se da v najem le rodbini brez otrok, za letnih 130 gld. za 24 avgusta t. l. — Pojasnila pri Janez Požun-u. — Sv. Andrej šte. 20.

Slavnemu občinstvu, v Trstu okoli in na deželi, javlja se, da tvrška manufakturnega blaga

D. Zadnik

preložila se je v

— „via Nuova“ št. 28. —

Prodajalo se bode raznovrstno blago za možke, ženske in deco po najnižji ceni.

Nadejajoč se mnogobrojnega obiska priporoča se udano

D. ZADNIK.

Priznana najboljša in najtrpežnejša vinogradna in sadnodrevesna brizgalnica je

Czimeg-ova

„Non plus ultra“

Peronospora brizgalnica

Na vsaki sesalki so vlitve besede „Non plus ultra“.

Opisi brezplačno.

Kjer ni zastopstva, naj se naroči

Ferd. Körösi-Grädel

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Službo

si išče mladenič, zmožen italijanskega in slovenskega jezika, — Spreten je za natakarja, katero službo tudi sprejme bodisi v mestu ali na deželi. Več pove naše uredništvo.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostiholu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv

Razpošilja z obratno pošto najmanj dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII. Deutschgasse 8.

C. Klemt.

Tovarna za zatvornice (Jalousien) Braunau na Bavorskem.

Priporoča svoja 6-kratno odlikovana novovrstna lesena zastirala (Rouleaux), zatvornice in oboknice na valjček. — Cenik gratis.

Agentje

— privatne odjemalce se iščejo. —

Blag. gospod Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“, dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII., v Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na Spodnjem Stajarskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katere je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljšo sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas ujudno prosim, da mi pošljete zopet jedno lkaljico tinkture za želodec z 12 terimi stekleničkami in jeden lonček Glicerine Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek.

Pošljite mi s poštanim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničke izvrstne „želodčne esence“, ki se rabi z najboljšim uspehom

Ježef Černko, župnik, Vuhred. — Stajarsko.

Pošljite mi s poštanim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš gosp. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivan Vidas

pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja, S. Domenica & Albona, Istra.

II

Vse stroje za poljedelstvo

Vnovič znižane cene!

Cenike in spričevala zastoj.

Triljeri (čistilni stroji za žito) v natučni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo, škroplilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparati za sumparavanje lozov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. — Samoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller, Dunaj

II, Praterstrasse.

Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!

Slovenska gostilna

„PRI PETELINU“

v Trstu

sprejme v svoje lepe prostore vsacega lačnega in utrujenega gosta ter ga pogosti z jedjo in pijačo, da bo zadovoljen.

Gospodar gostilne

ANTON VODOPIVEC

priskrbel svojim gostom hladnega, vedno svežega piva, jelno noo, vina belega in črnega ipavskega in butiljke Prijazna gospodinja pa Vas postreže z tečnim zajuterkom, kosilom, večerjo, na željo gosta.

Da bolje ustrezem svojim cenj. gostom, posebno pa trudnemu popotniku, napravil sem tudi spalnice z mehkiimi, in čednimi posteljami, katere oddajam svojim gostom na željo v prenočišče. — Cena je zmerna.

Vse prav čedno, zdravo in ceno. — Popotnik, ko prideš v Trst, ozri se na krasno tablo:

ulica Ghega št. 7. — „PRI PETELINU“ — ulica Ghega št. 7.

Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo

za želodec.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“ Praga, Malastran, ogel Spornereve ulice.

Vsokdanje pošto razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.